

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 19CoPr/12/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3816208374
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 04. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Viera Škultétyová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2017:3816208374.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Škultétyovej a sudcov JUDr. Beáty Čupkovej a JUDr. Radoslava Svitanu, PhD. v spore žalobcu: Z., zastúpeného A. proti žalovanému: K., za účasti intervenienta na strane žalovaného: D., o mimoriadne zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia, na odvolanie žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Prievidza zo dňa 02. novembra 2016, č.k. 12Cpr/4/2016-136, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti výroku o povinnosti žalovaného zaplatiť žalobcovi sumu 767,82 eur m e n í tak, že žalobu v časti o zaplatenie sumy 407,04 eur z a m i e t a . V časti o povinnosti žalovaného zaplatiť žalobcovi sumu 360,78 eur sa rozhodnutia súdu prvej inštancie nedotýka.

Rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o trovách štátu m e n í tak, že štát má voči žalobcovi nárok na náhradu trov, ktoré platil, v rozsahu 56 % a voči žalovanému má štát nárok na náhradu trov, ktoré platil, v rozsahu 44 %.

Žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov prvoinstančného a odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1.1 Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 767,82 eur, do 15 dní od právoplatnosti rozsudku (výrok I.), v prevyšujúcej časti žalobu zamietol (výrok II.), rozhodol, že žalobca má právo voči žalovanému na náhradu trov konania v rozsahu 100 % (výrok III.), a že žalovaný je povinný nahradiť štátu trovy konania v rozsahu 100 % (výrok IV.). Rozhodnutie odôvodnil tým, že žalobca žalobou uplatňoval voči žalovanému nárok na mimoriadne zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia (ďalej len „SSU“) vo výške 2.559,40 eur. Súd prvej inštancie zistil, že žalobca bol od 01.02.2004 zamestnancom D. (intervenienta) ako baník na produktívnych pracoviskách. Dňa 09.07.2010 utrpel žalobca pracovný úraz tak, že pri rozpaľovaní TH spojov na zabudovanej TH výstuži sa pod tlakom uvoľnil bočný TH segment a zasiahol ho do prilby, ktorá mu po náraze rozrazila hlavu - čelo a poranila krk. Zamestnávateľ ako príčinu úrazu uviedol ľahkomyselné konanie a určil rozsah svojej zodpovednosti za pracovný úraz žalobcu na 90 %, čo žalobca nenamietal. Z dôvodu opakovaných dočasných práceneschopností uzatvoril dňa 12.03.2012 žalobca so zamestnávateľom dohodu o skončení pracovného pomeru ku dňu 14.03.2012 z dôvodov uvedených v § 63 ods. 2 písm. c) Zákonníka práce.

1.2 Žalobcovi boli priznané dve náhrady za SSU, a to za dva rôzne následky na jeho zdraví, spôsobené tým istým pracovným úrazom. V prvom prípade išlo o následok: Poúrazové obmedzenie hybnosti krčnej chrbtice stredne ťažké, kde bolo hodnotenie sťaženia spoločenského uplatnenia žalobcu stanovené na 220 bodov a neskorším rozhodnutím žalovaného zvýšené na maximálnu hodnotu 390

bodov. Za toto sťaženie spoločenského uplatnenia priznal žalovaný žalobcovi náhradu v celkovej sume 5.518,80 eur (3.113,10 eur rozhodnutím č. XXXX-XX/XXXX-PD zo dňa 22.05.2012 - išlo o 220 bodov; 2.405,70 eur rozhodnutím č. XXXX-XX/XXXX-PD zo dňa 27.08.2014 - ďalších 170 bodov). V druhom prípade bola žalobcovi priznaná náhrada za SSU v sume 7.416 eur, a to rozhodnutím žalovaného zo dňa 27.04.2015 č. XXXX-XX/XXXX-PD, kde bola priznaná náhrada za následok na zdraví: Vážne duševné poruchy vzniknuté pôsobením otrasných zážitkov, ohodnotené počtom bodov 500. V súvislosti s týmto poškodením zdravia (posttraumatickou poruchou) bola rozsudkom Okresného súdu Prievidza, č.k. 14Cpr/3/2015-102 zo dňa 06.05.2016, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 27.05.2016, priznaná žalobcovi ďalšia suma, a to 1.112,40 eur, predstavujúca mimoriadne zvýšenie náhrady za SSU (500 bodov) o 15 %. Dňa 20.04.2015 bola žalovaným vypracovaná lekárska správa, v ktorej sa uvádza, že miera poklesu pracovnej schopnosti žalobcu na účely úrazovej renty je 75 %. Dňa 18.05.2015 adresoval žalobca žalovanému návrh na uzavretie dohody o vyrovnaní, ktorým navrhol zvýšiť vyplatenú náhradu za SSU z dôvodu poranenia krčnej chrbtice o 50 %. Dňa 16.09.2015 oznámil žalovaný žalobcovi, že generálny riaditeľ žalovaného v spolupráci s príslušnou komisiou návrh dohody žalobcu preskúmal, avšak jeho žiadosti nevyhovelo.

1.3 Súd prvej inštancie dospel k záveru, že aj keď žalobca nepožiadaval o uznanie invalidity, sú ňo dané dôvody hodné osobitného zreteľa na priznanie mimoriadneho zvýšenia náhrady za SSU. Žalobca utrpel pracovný úraz v mladom (XX rokov), produktívnom veku. V dôsledku pracovného úrazu prišiel o možnosť realizovať sa v zamestnaní, v ktorom sa zdokonaľoval, ktoré ho naplňalo, a v ktorom nachádzal aj uplatnenie. Žalobca žil pred pracovným úrazom v šťastnom a spokojnom manželstve, z ktorého pochádza jeho syn, ktorý mal v čase úrazu deväť rokov. Následkom úrazu a z neho vyplývajúcej psychickej poruchy a problémov s krčnou chrbticou, sa jeho rodinný život podstatne zmenil. Žalobca sa stal apatickým, má problém nájsť si zmysluplné trávenie voľného času a v dôsledku nespavosti má narušený denný režim, býva viac podráždený a agresívny. V podstate rezignoval na akýkoľvek spoločenský život, prestal sa venovať rodine a dokonca z dôvodu dlhého nezmysluplného trávenia času na internete nadviazal krátkodobý vzťah k inej žene, skutočnosť ktorá mala za následok rozvod jeho manželstva. Navyše kvôli takmer stále prítomným bolestiam končatín, krížov a hlavy po úraze je žalobca obťažovaný aj častými návštevami lekárov, čím takisto trpí nielen žalobca, ale aj jeho rodina. Vzhľadom k tomu považoval súd prvej inštancie za primerané zvýšiť žalobcovi náhradu za sťaženie SSU o 15 %, čo zo základného nároku, ktorý už bol žalobcovi priznaný aj uhradený (5.518,80 eur), predstavuje 767,82 eur. Pokiaľ žalovaný vzniesol námietku premlčania časti nároku žalobcu, súd prvej inštancie uviedol, že sa síce nestotožnil s právnym názorom žalobcu, že začiatok plynutia premlčacej doby treba počítať od právoplatnosti posledného rozhodnutia, ktorým žalovaný žalobcovi priznal (dobodoval) základnú náhradu za SSU (r. 2014), pretože ide o jeden nárok, i keď ho žalovaný vyplácal po častiach. Podľa právneho názoru súdu prvej inštancie však existujú dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré žalovaným vznesená námietka premlčania je v rozpore s dobrými mravmi (§ 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka), a to v tom, že v dôsledku zavinenia škodcu (intervenienta) v rozsahu 90 % nastalo zhoršenie zdravotného stavu žalovaného, ktorý pre svoje vleklé a závažné zdravotné problémy, ktoré si vyžadovali opakovanú dočasnú práceneschopnosť, opakované návštevy u viacerých odborných lekárov, opakované rehabilitácie a začiatkom r. 2012 aj hospitalizáciu na neurologickom oddelení (viď správa ošetrojúcej lekárky z 03.10.2016), si neuplatnil svoj nárok na súde včas, čo bolo teda spôsobené objektívnou príčinou - zdravotným stavom, pričom uplatnenie nároku na náhradu škody na súde považoval žalobca v tom čase zrejme za druhoradé. Preto súd prvej inštancie priznal žalobcovi nárok na mimoriadne zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia vo výške 767,82 eur.

2. Proti uvedenému rozsudku podal žalovaný včas odvolanie, ktorým napadol výroky o jeho povinnosti zaplatiť žalobcovi sumu 767,82 eur, o trovách konania a o trovách štátu (výroky I., III. a IV.). Odvolanie zdôvodnil ustanoveniami § 365 ods. 1 písm. f) a písm. h) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Žiadal, aby odvolací súd zmenil rozsudok tak, že uloží žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi z titulu mimoriadneho zvýšenia náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia sumu len z uplatneného nároku, ktorý nie je premlčaný, žiadnej strane neprizná nárok na náhradu trov konania, pričom tiež zruší výrok o povinnosti žalovaného nahradiť štátu trovy konania. Uviedol, že žalobcovi bol v roku 2012 priznaný nárok na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia v sume 3.113,10 eur za celkový počet bodov 220 v súvislosti s položkou č. 304c - poúrazové obmedzenie hybnosti krčnej chrbtice stredne ťažké. V roku 2014 mu bol z toho istého dôvodu priznaný ďalší nárok na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia v sume 2.405,70 eur za celkový počet bodov 170 (išlo o dohodovanie položky č. 304c).

Podľa názoru žalovaného je uplatnený nárok vo vzťahu k lekárskeho posudku o sťažení spoločenského uplatnenia, vystavenému dňa 19.04.2012 Z.. B. Z., neurológom, v ktorom posudzujúci lekár hodnotil položku č. 304c počtom 220 bodov, s poukazom na § 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka premlčaný. Súd prvej inštancie o dôvodoch, prečo si žalobca na súde neuplatnil nároky včas, len špekuloval, keď uviedol, že „uplatnenie nároku na náhradu škody na súde považoval žalobca v tom čase zrejme za druhoradé“. Vznesená námietka premlčania nemohla byť v rozpore s dobrými mravmi. Pokiaľ súd prvej inštancie videl rozpor s dobrými mravmi v tom, že v dôsledku zavinenia škodcu (intervenienta) v rozsahu 90 % nastalo zhoršenie zdravotného stavu žalovaného (správne malo byť žalobcu), podľa žalovaného ide o nesprávne vnímanie objektívnej zodpovednosti zamestnávateľa za škodu pri pracovnom úraze. Navyše intervenient v konaní ani nevznášal námietku premlčania, preto nie je zrejmé, čím by súd odôvodnil svoje rozhodnutie, ak by intervenient nevstúpil do konania. Žalovaný svojím konaním nijakým spôsobom nemohol zaviniť a ani zhoršiť zdravotný stav žalobcu. Bolo len na rozhodnutí žalobcu, či a kedy si na súde uplatní nárok na mimoriadne zvýšenie náhrady za sťažení spoločenského uplatnenia vo vzťahu k položke č. 304c. Žalovaný poukázal na to, že žalobcovi už bola mimoriadne zvýšená náhrada za sťažení spoločenského uplatnenia, a to rozhodnutím Okresného súdu Prievidza, sp. zn. 14Cpr/3/2015 v súvislosti s neskôr vydaným lekárskeho posudkom o sťažení spoločenského uplatnenia, vystaveným dňa 08.09.2014 psychiatrickou Z.. N. N.. Z vyjadrenia právneho zástupcu žalobcu, zaprotokolovaného v konaní pod sp. zn. 14Cpr/3/2015 v zápisnici o pojednávaní z 26.02.2016 vyplýva, že právny zástupca až dodatočne zistil, že žalobcovi bola vyplatená náhrada za sťažení spoločenského uplatnenia aj na základe posudku Z.. Z.. Žalovaný, ani intervenient, nemôžu za nedostatočnú komunikáciu medzi žalobcom a jeho právnym zástupcom. Žalovaný poukázal aj na rozsudok Krajského súdu v Trenčíne, č.k. 6CoPr/5/2015-136, kde sa krajský súd v takmer totožnej veci stotožnil s dôvodnosťou vznesenej námietky premlčania. K nároku na náhradu trov konania a trov štátu žalovaný uviedol, že súd prvej inštancie mal aplikovať ustanovenie § 255 ods. 1 CSP a priznať náhradu trov konania podľa pomeru úspechu vo veci, pričom žalobca bol v konaní úspešný len v rozsahu 30 % a neúspešný v rozsahu 70 %, teda pomerný úspech v konaní mal žalovaný, a to v rozsahu 40 %. Napriek tomu súd prvej inštancie priznal nárok na plnú náhradu trov konania žalobcovi. Fakticky tak rozhodol podľa zrušeného § 142 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku. Ak by zákonodarca chcel, aby sa rozhodovalo o náhrade trov konania týmto spôsobom, nepochybne by túto právnu úpravu ponechal aj v novom CSP, avšak neurobil tak.

3. Žalobca prostredníctvom svojho advokáta v písomnom vyjadrení k odvolaniu žalovaného navrhol rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdiť. Uviedol, že uňho ide o prípad hodný osobitného zreteľa podľa § 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z. z., o čom už právoplatne rozhodol súd v konaní pod sp. zn. 14Cpr/3/2015. Súd rozhodol o neprípustnosti námietky premlčania v súlade s § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka a v súlade s ustálenou súdnou praxou, pričom žalobca osobitne poukázal na uznesenie Krajského súdu v Trenčíne, č.k. 6CoPr/1/2016-483. Zdôraznil, že v demokratickom právnom štáte súd v žiadnom prípade nemôže akceptovať námietku premlčania vznesenú štátnou inštitúciou v spore s občanom neznalým práva, keď ide o odškodnenie pracovného úrazu, pretože je zřejmý rozpor s dobrými mravmi. Nesprávny je aj výklad § 255 ods. 1 CSP zo strany žalovaného, keďže v otázke priznávania trov konania v prípadoch, keď výška plnenia závisela od úvahy súdu, sa nič nezmenilo, pričom poukázal na komentár k tomuto ustanoveniu a dôvodovú správu.

4. Aj keď žalovaný formuloval odvolací petít vo veci samej tak, že žiada, aby odvolací súd zmenil napadnutý rozsudok tak, že uloží žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi z titulu mimoriadneho zvýšenia náhrady za sťažení spoločenského uplatnenia sumu len z uplatneného nároku, ktorý nie je premlčaný, je zřejmé, že tým chcel dosiahnuť zmenu napadnutého rozsudku tak, aby bola žaloba zamietnutá v časti nároku, o ktorej žalovaný tvrdí, že je premlčaná, pričom premlčanie namietal vo vzťahu k hodnoteniu sťažení spoločenského uplatnenia žalobcu počtom bodov 220. Vo vzťahu k neskôr „dobodovaným“ 170 bodom žalovaný premlčanie nenamietal a v tejto časti rozsudok súdu prvej inštancie ani nenapádal. Odvolací súd preto podľa obsahu považoval odvolanie žalobcu za odvolanie proti tej časti rozsudku, v ktorej bolo žalobe vyhovené vo väčšom rozsahu než čo zodpovedá 170 bodom. Vo vzťahu k 170 bodom, t. j. k sume 360,78 eur (170 bodov x 15,72 eur/bod x 15 %, čo je percento zvýšenia, ako ho určil súd prvej inštancie, x 90 %, čo je rozsah zodpovednosti zamestnávateľa za pracovný úraz žalobcu, ktorý je v dôsledku poistného vzťahu z úrazového poistenia aj rozsahom zodpovednosti žalovaného) rozsudok súdu prvej inštancie nebol odvolaním napadnutý a v tejto časti ho odvolací súd nepreskúmaval.

5. Krajský súd v Trenčíne ako súd odvolací preskúmal vec podľa § 379 a § 380 CSP bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 CSP a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné zmeniť podľa § 388 CSP, pretože vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 písm. h) CSP), pričom nejde o také právne posúdenie, v dôsledku ktorého by súd prvej inštancie nevykonal niektoré navrhované dôkazy (§ 389 ods. 1 písm. c) CSP), teda neboli splnené podmienky na potvrdenie, ani na zrušenie rozsudku súdu prvej inštancie.

6. Súd prvej inštancie založil svoje rozhodnutie na zistení, že ide o prípad hodný osobitného zreteľa podľa § 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z. z., aj keď žalobca nebol uznaný za invalidného. V tomto sa odvolací súd so súdom prvej inštancie stotožnil. Uznanie invalidity je len jedným z prípadov hodných osobitného zreteľa pre zvýšenie náhrady za SSU, ktoré uvádza citované ustanovenie zákona len príkladom („akým je...“). Zákonodarcu v tomto ustanovení priznanie zvýšenia náhrady za SSU nepodmieňuje výslovne uznaním invalidity (porov. aj uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 5Cdo 212/2010). Teda aj keď poškodený nebol uznaný invalidným, musí súd vyhodnotiť rozsah jeho zdravotného poškodenia z aspektov významných pre posúdenie nároku na zvýšenie náhrady za SSU. V tomto prípade súd prvej inštancie za dôvody hodné osobitného zreteľa podľa § 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z. z. považoval to, že žalobca utrpel pracovný úraz v mladom veku, v dôsledku pracovného úrazu prišiel o možnosť realizovať sa v zamestnaní, a kým pred pracovným úrazom žil v šťastnom a spokojnom manželstve, po úraze sa jeho rodinný život podstatne zmenil, žalobca sa stal apatickým, podráždeným až agresívnym, čo v konečnom dôsledku vyústilo do rozvodu jeho manželstva. Tieto dôvody (ich skutkovú správnosť ani právne posúdenie) žalovaný v odvolaní nespochybňoval, preto odvolací súd nemal dôvod ich preskúmať.

7. Odvolacia námietka žalovaného bola zameraná na právne posúdenie súdom prvej inštancie, ktorý aplikáciu ustanovení o premlčaní označil za rozpor s dobrými mravmi podľa § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Námietka premlčania, vznesená žalovaným po prvýkrát v písomnom vyjadrení k žalobe (doručenom súdu prvej inštancie dňa 13.07.2016) a opätovne aj v odvolaní, nesmerovala voči celému nároku žalobcu, ale len voči tej časti nároku, ktorej základom bol lekárske posudok o SSU vystavený dňa 19.04.2012 Z. B. Z. (opravený tým istým lekárom dňa 13.11.2013), kde lekár hodnotil položku č. 304c - poúrazové obmedzenie hybnosti krčnej chrbtice stredne ťažké - počtom bodov 220.

8. Náhrada za bolesť a náhrada za SSU zo zodpovednosti zamestnávateľa za škodu na zdraví zamestnanca v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania je upravená v prvej časti, štvrtej hlave, diel deviaty, § 99 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení, v zmysle ktorého poškodený má nárok na náhradu za bolesť a na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia podľa osobitného predpisu, pričom týmto osobitným predpisom je zákon č. 437/2004 Z. z. Nárok na náhradu za bolesť a za SSU v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania je teda systematicky zaradený v zákone č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení medzi úrazové dávky. Ide o osobné právo majetkovej povahy. Aj keď je potrebné nárok na mimoriadne zvýšenie podľa § 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z. z. odlišovať od „základného“ nároku na náhradu za SSU (k bodovému hodnoteniu tu pristupuje ešte posúdenie dôvodov hodných osobitného zreteľa), zvýšenie náhrady podľa uvedeného ustanovenia má vo vzťahu k „základnému“ nároku na náhradu za SSU akcesorickú povahu (súd môže priznať zvýšenie náhrady len vtedy, ak už bola priznaná náhrada za SSU, resp. ak sa najneskôr súčasne uplatňuje aj nárok na náhradu za SSU; poskytovateľ náhrady a poškodený môžu podľa § 6 ods. 1 zákona č. 437/2004 Z. z. uzatvoriť dohodu o náhrade za SSU až do výšky náhrady ustanovenej v § 5 ods. 5 - v takom prípade náhrada za SSU a mimoriadne zvýšenie náhrady za SSU splynú do jednej náhrady). Nie je teda pravdou, ako uviedol žalobca v písomnom vyjadrení z 12.04.2017 (na výzvu odvolacieho súdu), že nárok na mimoriadne zvýšenie vzniká až na základe právoplatného rozhodnutia súdu. Tento nárok nie je za každých okolností podmienený rozhodnutím súdu - podľa vyššie citovaných ustanovení § 6 ods. 1 a § 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z. z. môže tento nárok priznať aj samotná K. v dohode s poškodeným o náhrade za SSU. Aj keby však tento nárok mohol priznať len súd, neznamená to, že nepodlieha premlčaniu - v takom prípade má oprávnený uplatniť svoj nárok v premlčacej dobe na súde, a ak tak neurobí, vystavuje sa riziku, že pri uplatnení námietky premlčania druhou stranou mu nárok nebude priznaný. Rovnako ako právo na náhradu za SSU, aj právo na mimoriadne zvýšenie náhrady za SSU je osobným právom majetkovej povahy. V oboch prípadoch ide o majetkové práva, ktoré podliehajú premlčaniu (porov. napr. rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 6Cdo 226/2013 - aj keď má náhrada za SSU a jej zvýšenie v súčasnosti už iný právny základ, nič to nemení na aplikovateľnosti všeobecných záverov najvyššieho súdu o premlčateľnosti týchto nárokov a o

deklaratórnej povahe rozsudkov, pokiaľ ide o posúdenie dôvodov na priznanie týchto nárokov; podobne uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky, č.k. I. ÚS 384/2015-16). Zákon č. 461/2003 Z. z. v § 114 ods. 1 (v spoločných ustanoveniach o nemocenských dávkach, dôchodkových dávkach, úrazových dávkach, dávke garančného poistenia a o dávke v nezamestnanosti) upravuje premlčaciu dobu, ktorá je tri roky odo dňa, za ktorý dávka alebo jej časť patrili. Podľa § 109 ods. 1 prvej vety citovaného zákona nárok na dávku vzniká odo dňa splnenia podmienok ustanovených týmto zákonom, ak tento zákon neustanovuje inak a podľa § 114 ods. 2 citovaného zákona premlčacia doba neplynie počas konania o dávke. Aj keď citovaný zákon má osobitné ustanovenie o premlčaní dávok, v zásade ide o náhradu škody, a to škody na zdraví, preto je potrebné subsidiárne uplatniť aj všeobecné zásady vyjadrené v ustanovení § 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka, najmä pokiaľ ide o posúdenie, kedy sa poškodený dozvedel o škode a o tom, kto za ňu zodpovedá.

9. Náhrada za SSU ako jedna z úrazových dávok sa poskytuje podľa zákona č. 437/2004 Z. z. na základe lekárskeho posudku, ktorým sa ohodnotí SSU v dôsledku poškodenia zdravia. Lekársky posudok sa vydáva, len čo zdravotný stav poškodeného možno považovať za ustálený, a ak ide o SSU, spravidla až po uplynutí jedného roka od poškodenia na zdraví (§ 8 ods. 4 citovaného zákona). O vzniku sťaženia spoločenského uplatnenia teda možno hovoriť vtedy, keď možno zdravotný stav poškodeného po pracovnom úraze alebo chorobe z povolania považovať za ustálený, a keď možno posúdiť, aký má zmenený zdravotný stav poškodeného nepriaznivé dôsledky na jeho životné úkony, pre uspokojovanie jeho životných a spoločenských potrieb, úloh, a tak pristúpiť k bodovému hodnoteniu (porovnaj Rc 68/2003, ďalej rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 1Cdo 160/2012). To však neznamená, že o ustálení zdravotného stavu bude možné uvažovať až vtedy, keď sa naplní (alebo sa vylúči) možnosť ďalšieho zhoršenia zdravotného stavu poškodeného, ktorá by mohla v nasledujúcom období prichádzať do úvahy. Ak totiž dôjde k zmenám zdravotného stavu, odškodňuje sa nové zhoršenie pôvodného poškodenia na zdraví. O škode, spočívajúcej v sťažení spoločenského uplatnenia, sa teda poškodený dozvie v dobe, keď je možné objektívne realizovať bodové hodnotenie, lebo až vtedy má k dispozícii skutkové okolnosti, z ktorých je možné škodu, resp. jej rozsah zistiť. Tento okamih spravidla nemusí byť totožný s dátumom vyhotovenia lekárskeho posudku, v ktorom bolo sťaženie spoločenského uplatnenia bodovo hodnotené, ak už skôr bolo možné zdravotný stav poškodeného považovať za ustálený.

10. V prejednávanej veci bol zdravotný stav žalobcu (pokiaľ ide o položku 304c - poúrazové obmedzenie hybnosti krčnej chrbtice, ktoré bolo predmetom tohto konania) po prvýkrát bodovo hodnotený lekárskeho posudkom Z. B. Z. zo dňa 19.04.2012 a potom znova lekárskeho posudkom toho istého lekára zo dňa 13.11.2013 (aj keď tento lekárskeho posudok bol opravovaný dňa 05.08.2014, oprava sa netýkala základného hodnotenia položky 304c počtom bodov 220). V lekárskeho posudku o SSU z 13.11.2013 sa výslovne uvádza: „Zdravotný stav ustálený dňa: 31.12.2012“. Tento údaj o dátume ustálenia zdravotného stavu v priebehu konania nebol spochybnený ani stranami, ani inými dôkazmi. Teda minimálne od nasledujúceho dňa (01.01.2013) začala žalobcovi plynúť trojročná premlčacia doba podľa § 114 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. Keďže ustanovenie § 6 ods. 3 zákona č. 437/2004 Z. z. výslovne podmieňuje uplatnenie nároku na súde podaním návrhu na uzatvorenie dohody u K., plynutie premlčacej doby sa prerušuje (premlčacia doba neplynie) v čase medzi podaním návrhu u K. ako príslušného orgánu a zamietajúcou odpoveďou K. (§ 112 Občianskeho zákonníka, § 114 ods. 2 zákona č. 437/2004 Z. z.), najdlhšie však (vzhľadom na druhú časť ustanovenia § 6 ods. 3 zákona č. 437/2004 Z. z.) tri mesiace. V prejednávanej veci teda aj pri maximálnom trojmesačnom spočívaní trojročná premlčacia doba (ktorá začala plynúť 01.01.2013) uplynula dňom 31.03.2016. Ak žalobca svoj nárok na mimoriadne zvýšenie náhrady za SSU uplatnil na súde až dňa 24.06.2016, uplatnil ho po uplynutí zákonnej trojročnej premlčacej doby.

11. Vzhľadom k tomu, že žalovaný - ako bolo už uvedené vyššie v bodoch 4 a 7 - vzniesol námietku premlčania len vo vzťahu k tej časti nároku žalobcu, ktorej základom bolo pri položke č. 304c hodnotenie SSU počtom bodov 220, nie vo vzťahu k „dobodovaniu“ lekárskeho posudkom z 13.11.2013 (ďalších 170 bodov) a aj v odvolaní sa žalovaný domáhal zmeny rozsudku súdu prvej inštancie tak, aby mu bola uložená povinnosť zaplatiť žalobcovi „sumu len z uplatneného nároku, ktorý nie je premlčaný“, odvolací súd sa nezaoberal tým, či by bolo možné za premlčaný považovať celý nárok žalobcu na mimoriadne zvýšenie náhrady za SSU. Časť nároku, vo vzťahu ku ktorej bola vznesená námietka premlčania (t. j. vo vzťahu k SSU hodnotenému počtom bodov 220), odvolací súd za premlčanú z vyššie uvedených dôvodov považoval.

12. Po zistení premlčania časti nároku bolo ďalej potrebné posúdiť, či aplikácia premlčania v danom prípade predstavuje rozpor s dobrými mravmi. Súd prvej inštancie k tomu správne poznamenal, že aplikácia inštitútu dobrých mravov na vznesenú námietku premlčania prichádza do úvahy iba vo výnimočných a ojedinelých prípadoch. Išlo by najmä o prípady, keď napríklad v dôsledku konania škodcu nastalo zhoršenie zdravotného stavu strany, ktorá pre svoje vleklé a závažné zdravotné problémy nemohla uplatniť nárok na súde včas, čo bolo spôsobené objektívnou príčinou - zdravotným stavom. Pri skúmaní otázky, či je vznesenie námietky premlčania v rozpore s dobrými mravmi, je potrebné skúmať, či strana, ktorá sa dovoľáva rozporu s dobrými mravmi, postupovala s dostatočnou mierou starostlivosti a opatrnosti v súlade so zásadou „vigilantibus iura scripta sunt“ - „právo patrí bdelym“, ktorá predpokladá, že každý zodpovedá za náležitú mieru predvídavosti a opatrnosti nielen pri vzniku právneho vzťahu, ale i pri uplatňovaní svojich práv a výkone svojich práv a povinností z neho vyplývajúcich. Súd by mal vždy prihliadať na skutočnosť, či strana, na úkor ktorej sa námietka premlčania vznesla, uplynutie premlčacej doby zaviniła, resp. či mohla nejakým spôsobom ovplyvniť uplatnenie práva.

13. Po tomto všeobecnom výklade, s ktorým nemožno nesúhlasiť, súd prvej inštancie dospel k záveru, že vznesená námietka premlčania je v rozpore s dobrými mravmi preto, lebo v dôsledku zavinenia škodcu (intervenienta) v rozsahu 90 % nastalo zhoršenie zdravotného stavu žalovaného (zjavne mal súd prvej inštancie na mysli žalobcu), ktorý pre svoje vleklé a závažné zdravotné problémy, ktoré si vyžadovali opakovanú dočasnú práceneschopnosť, opakované návštevy u viacerých odborných lekárov, opakované rehabilitácie a začiatkom r. 2012 aj hospitalizáciu na neurologickom oddelení, si neuplatnil svoj nárok na súde včas, čo bolo teda spôsobené objektívnou príčinou - zdravotným stavom. S týmto právnym záverom sa odvolací súd nestotožnil.

14. Odvolací súd v prvom rade uvádza, že inštitút premlčania má pevné miesto v práve nielen Slovenskej republiky, ale prakticky vo všetkých právnych systémoch, počnúc právom starovekého Ríma. Funkciou premlčania je viesť účastníkov právnych vzťahov, aby svoje práva čo najskôr uplatnili predpísaným spôsobom, keďže po nesplnení povinnosti druhým účastníkom právneho vzťahu existuje stav právnej neistoty, ktorý nemôže trvať donekonečna (porov. Vojčík, P.: Občianske právo hmotné I. UPJŠ Košice, 2002). Obmedzenie vynútiteľnosti práva prostredníctvom námietky premlčania tak posilňuje právnu istotu. Ak právna teória i súdna prax v poslednom období pripustili, že uplatnenie práva vzniesť námietku premlčania by za istých okolností mohlo byť v rozpore s dobrými mravmi, vždy súčasne konštatovali, že musí ísť o okolnosti úplne výnimočné (napr. rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky, sp. zn. 25 Cdo 539/2008, rozsudok Krajského súdu v Žiline, sp. zn. 9Co/459/2011; Strapáč, P. - Ďurana, M.: Námietka premlčania a rozpor s dobrými mravmi, In: Bulletin slovenskej advokácie, 4/2013). Uplatnenie námietky premlčania by sa priečilo dobrým mravom len vo výnimočných prípadoch, kedy by bolo výrazom zneužitia tohto práva na úkor účastníka, ktorý márne uplynutie premlčacej doby nezavinil, a voči ktorému by za takejto situácie zánik nároku bol neprimerane tvrdým postihom v porovnaní s rozsahom a charakterom ním uplatňovaného práva a dôvodmi, pre ktoré svoje právo včas neuplatnil (porov. rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky, sp. zn. 25 Cdo 1839/2000). Ak dôvodom, pre ktorý účastník bez vlastnej viny včas neuplatnil svoje právo, teda dôvodom rozporu premlčania s dobrými mravmi, je nepriaznivý zdravotný stav účastníka, musí ísť o také závažné zdravotné problémy, ktoré mu objektívne bránili v uplatnení jeho práva na súde a súčasne sa tieto zdravotné problémy musia týkať času, keď plynula premlčacia doba. Vo vyššie citovanom zdôvodnení súd prvej inštancie len veľmi všeobecne odkázal na vleklé a závažné zdravotné problémy žalobcu, avšak neuviedol, ako mu tieto zdravotné problémy bránili v tom, aby včas uplatnil svoj nárok na súde. Ak poukázal na hospitalizáciu v roku 2012, treba k tomu uviesť, že začiatok plynutia premlčacej doby bol ustálený na 01.01.2013 (viď vyššie), preto zdravotný stav žalobcu v čase pred začatím plynutia premlčacej doby je vo vzťahu k posúdeniu prípadného rozporu premlčania s dobrými mravmi irelevantný.

15. Zo spisu (najmä z písomného vyjadrenia všeobecnej lekárky žalobcu z 23.09.2016, č.l. 120) vyplýva, že žalobca bol v rokoch 2013-2015 u všeobecnej lekárky spolu 20-krát (vrátane predpisu liekov a nachladnutia), u psychiatra 12-krát, u ortopéda 7-krát a u iných odborných lekárov 6-krát. V uvedenom období nebol hospitalizovaný (s výnimkou rehabilitácií) a jeho zdravotný stav je stabilizovaný. Aj keď pre bežného človeka by išlo o pomerne častú návštevu lekárov (v priemere jedenkrát za tri - štyri týždne), je potrebné mať na zreteli, že žalobca je po pracovnom úraze, pričom práve tento pracovný úraz je dôvodom tohto konania. Zdravotné problémy, vzniknuté v jeho dôsledku, sú dôvodmi pre priznanie náhrady za bolesť, náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia a mimoriadneho zvýšenia, avšak vo

vzťahu k premlčaniu by sa k nim mohlo prihliadať len vtedy, ak by ich intenzita v takej miere vylučovala poškodeného z bežného života a z možnosti riadne uplatňovať svoje práva, že by bolo v rozpore s dobrými mravmi požadovať od neho (počas premlčacej doby) vykonanie právnych úkonov, akými sú podanie žaloby na súde. Vyššie uvedené návštevy lekárov (aj keď vo vyššej frekvencii než u bežného človeka) takýto charakter nemajú. Žalobca na pojednávaní dňa 06.10.2016 uviedol, že „lyže a bicykel teraz obmedzuje, nechodí stále, v súčasnej dobe zvykne prejsť bicyklom krátke trate, napríklad do obchodu; raz bol s kamarátmi ako spolucestujúci v H., minulý rok (2015) bol trikrát lyžovať“. Aj tieto aktivity žalobcu - hoci ich nevykonáva už tak často ako pred pracovným úrazom - nasvedčujú tomu, že zdravotný stav mu nebránil vykonávať bežné aktivity v živote, teda ani vykonávať úkony spojené s uplatňovaním svojich práv (spísať a podať žalobu, prípadne navštíviť advokáta a pod.)

16. V tejto súvislosti nemožno prehliadnuť ani skutočnosť, na ktorú poukázal žalovaný v odvolaní, že žalobca podal dňa 08.10.2015 na Okresnom súde Prievidza žalobu, ktorou sa domáhal mimoriadneho zvýšenia náhrady za SSU vo vzťahu k posttraumatickej stresovej poruche - vec bola vedená pod sp. zn. 14Cpr/3/2015 a konanie sa skončilo rozsudkom, č.k. 14Cpr/3/2015-102, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 27.05.2016. Ak žalobca v roku 2015 podal žalobu, ktorou na súde uplatnil mimoriadne zvýšenie náhrady za SSU z dôvodu posttraumatickej stresovej poruchy, nie je zrejmé (a žalobca to nevysvetlil), ako mu jeho zdravotný stav objektívne bránil v tom čase (teda včas) uplatniť aj nároky vyplývajúce z obmedzenia hybnosti krčnej chrbtice.

17. Samotná skutočnosť, že nárok žalobcu, uplatňovaný v tomto konaní (aj keď o ňom zo zákona rozhodujú súdy v civilnom konaní) má verejnoprávny základ, že ide o nárok jednotlivca voči verejnoprávnej inštitúcii, nevyklučuje tento právny vzťah z aplikácie premlčania. Aj verejnoprávne nároky totiž podliehajú premlčaniu (prípadne preklúzii, čo je ešte výraznejšie obmedzenie práv dotknutého jednotlivca). Okrem mimoriadne závažných zdravotných dôvodov na strane dotknutého jednotlivca (ktoré však, ako je uvedené vyššie v bodoch 14 - 16, u žalobcu dané neboli) by premlčanie nároku voči štátu alebo voči verejnoprávnej inštitúcii bolo možné považovať za rozporné s dobrými mravmi vtedy, ak by štát na jednej strane zákonom ustanovil premlčaciu alebo prekluzívnu dobu (teda uložil jednotlivcovi povinnosť vykonať relevantný úkon pre uplatnenie svojho práva v stanovenej dobe) a na druhej strane by vlastným konaním (napr. prostredníctvom verejnoprávnej inštitúcie) maril snahu jednotlivca o vykonanie tohto úkonu. Ak žalobca v písomnom vyjadrení k odvolaniu poukazoval na uznesenie Krajského súdu v Trenčíne, č.k. 6CoPr/1/2016-483, odvolací súd konštatuje, že v uvedenom konaní (vedenom na Okresnom súde Prievidza pod sp. zn. 7Cpr/1/2011 a na Krajskom súde v Trenčíne pod sp. zn. 6CoPr/1/2016) došlo práve k takejto situácii - žalobkyňa namietala, že príslušné zdravotnícke zariadenie, ktoré bolo štátnou inštitúciou, nevydalo lekársky posudok, hoci tak malo urobiť; okrem toho v citovanej veci po tom, čo Krajský súd v Trenčíne v správnom súdnictve rozsudkom, č.k. 11S/18/2011-33 zrušil a vrátil rozhodnutie K. o nepriznaní náhrady za SSU žalobkyňi (pričom dôvodom nepriznania nároku K. bol právny záver K. o premlčaní nároku), K. následne náhradu za SSU žalobkyňi priznala, teda posúdila premlčanie v prospech žalobkyne, preto bolo možné v súlade so zásadou legitímnych očakávaní predpokladať, že rovnako bude premlčanie posúdené aj vo vzťahu k mimoriadnemu zvýšeniu náhrady za SSU v tej istej veci. Z uvedeného je zrejmé, že skutkový stav vedúci k vydaniu uznesenia Krajského súdu v Trenčíne, č.k. 6CoPr/1/2016-483, na ktoré sa odvolával žalobca vo vyjadrení k odvolaniu, bol iný než skutkový stav v tu posudzovanej veci, a teda právne závery krajského súdu z uvedeného konania nemožno automaticky aplikovať na posudzovanú vec. V posudzovanej veci je naopak zo spisu zrejmé, že prvý lekársky posudok s hodnotením SSU počtom bodov 220 (hoci neskôr dopĺňaný) mal žalobca k dispozícii už 19.04.2012 a už od tohto dňa mohol uplatniť svoj nárok vo vzťahu k bodovému hodnoteniu 220 bodov (aj keď - ako je uvedené vyššie - premlčacia doba začala plynúť až deň po ustálení jeho zdravotného stavu, teda 1.1.2013). Žalovaný (rovnako ako štát a ani iná verejnoprávna inštitúcia) mu v uplatňovaní jeho nároku na súde nijako nebránil, nezavinil márne uplynutie premlčacej doby a ani nemal žiaden vplyv na jej plynutie. Naopak, uplynutie premlčacej doby zavinil žalobca nedôsledným postupom pri uplatňovaní svojich nárokov na súde, pričom v tomto konaní nepreukázal také závažné objektívne dôvody, ktoré by mu bránili vo včasnom uplatnení jeho nároku.

18. Z uvedených dôvodov odvolací súd - odlišne od súdu prvej inštancie - dospel k záveru, že námietka premlčania časti nároku, vznesená v konaní žalovaným, bola dôvodná a neboli zistené také závažné dôvody, ktoré by vylučovali aplikáciu premlčania pre rozpor s dobrými mravmi. Preto odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti výroku I. tak, že z dôvodu premlčania zamietol žalobu v

časti, ktorá prevyšuje sumu 360,78 eur, zodpovedajúcu „dobodovanému“ nároku 170 bodov, ktorý nebol napadnutý námietkou premlčania (výpočet tejto sumy je uvedený vyššie, v bode 4).

19. Pokiaľ ide o výrok o trovách konania, je potrebné prisvedčiť žalovanému, že súd prvej inštancie mal aplikovať ustanovenie § 255 CSP ods. 1. Súd prvej inštancie toto ustanovenie aj aplikoval, pričom podľa názoru odvolacieho súdu ho vzhľadom na jeho rozhodnutie vo veci samej aplikoval správne (viď nižšie, bod 20), avšak zmenou rozhodnutia vo veci samej v odvolacom konaní došlo k zmene skutkových východísk pre rozhodnutie o trovách, preto bolo potrebné zmeniť aj výrok o trovách.

20. Je pravdou, že Civilný sporový poriadok neprevzal znenie ustanovenia § 142 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku, ktoré okrem iného upravovalo situácie, keď rozhodnutie o výške plnenia záviselo od znaleckého posudku alebo od úvahy súdu. Teda základným kritériom pre rozhodovanie o náhrade trov v CSP je pomer úspechu a neúspechu strán (§ 255 ods. 1, 2). To však neznamená, že v každom prípade sa má mechanicky porovnať petit (to, čo žalobca žiadal) s tým, čo mu bolo priznané v peňažnom vyjadrení. Úspech alebo neúspech totiž môže mať aj nefinančné vyjadrenie, a aj keď to citované ustanovenie CSP výslovne neuvádza, pri zisťovaní úspechu alebo neúspechu strán konania v situáciách, keď rozhodnutie o výške plnenia záviselo od znaleckého posudku alebo od úvahy súdu, treba brať do úvahy aj úspech žalobcu čo do základu jeho nároku. Takáto interpretácia ustanovenia § 225 CSP zohľadňuje úmysel zákonodarcu, keď v dôvodovej správe k tomuto ustanoveniu je výslovne uvedené, že „podľa tohto kritéria (t. j. podľa kritéria procesného úspechu) môže súd priznať náhradu trov konania v plnej výške aj v prípade, ak súd priznal nárok úspešnej strane, avšak nie v požadovanej výške. Ide o prípady, kedy výška nároku závisí od úvahy súdu.“

21. V posudzovanej veci za úspech žalobcu treba považovať uznanie jeho SSU ako prípadu hodného osobitného zreteľa podľa § 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z. z., teda úspech v právnom základe jeho nároku. Treba tiež prihliadnuť na postoj žalovaného, vyjadrený tak v odmietavom stanovisku k žiadosti žalobcu o uzatvorenie dohody o vyrovnaní, ako aj v písomnom vyjadrení k žalobe, kde žalovaný tvrdil, že žalobca vôbec nespĺňa kritériá pre priznanie mimoriadneho zvýšenia náhrady za SSU. Na druhej strane je však potrebné vziať do úvahy, že žalobca uplatňoval svoj nárok voči žalovanému aj v časti, v ktorej bol jeho nárok premlčaný - v tejto časti nejde o situáciu, kedy by rozhodnutie o výške plnenia záviselo od úvahy súdu, ale o neúspech žalobcu v základe jeho nároku.

22. Podľa posúdenia odvolacím súdom bol teda žalobca procesne úspešný čo do základu jeho nároku (uznanie dôvodov na priznanie mimoriadneho zvýšenia náhrady za SSU) v časti zodpovedajúcej 170 bodom (bez ohľadu na to, že žiadal zvýšenie v rozsahu 50 % a bolo mu priznaných 15 %) a neúspešný v časti zodpovedajúcej 220 bodom (premlčaná časť nároku). Percentuálne to znamená úspech žalobcu 44 % a úspech žalovaného 56 %. Čistý úspech žalovaného je tak 12 %, avšak žalovaný v odvolaní nežiadal priznanie nároku na náhradu trov konania, žiadal iba, aby odvolací súd nepriznal žiadnej strane náhradu trov konania. Okrem toho žalovaný je verejnoprávnou inštitúciou, ktorej účasť v súdnom konaní v tomto prípade ustanovil priamo zákon, odvolací súd preto, viazaný odvolacím petitom a v súlade s § 396 ods. 1, ods. 2 CSP nepriznal náhradu trov prvoinštančného, ani odvolacieho konania žiadnej zo strán.

23. V konaní vznikli trovy aj štátu (vo výške 20 eur za správu Z.. C. o aktuálnom zdravotnom stave žalobcu), pričom súd prvej inštancie správne aplikoval ustanovenie § 259 CSP, vychádzajúc z toho, že štát má, pokiaľ ide o trovy konania rovnaké postavenie ako svedok alebo iná osoba, ktorej pri dokazovaní vznikne povinnosť spojená s výdavkami. Na rozdiel od svedka alebo inej osoby trovy štátu sú zrejme priamo zo súdneho spisu - v spise je založený doklad o ich zaplatení z rozpočtových prostriedkov súdu a z tohto dokladu vyplýva aj výška trov štátu. Preto nie je potrebné, aby štát svoje trovy uplatnil a vyčíslil osobitným úkonom.

24. Vzhľadom k tomu, že (ako bolo uvedené vyššie v bode 22) žalobca bol úspešný (čo do základu svojho nároku) v rozsahu 44 %, a teda neúspešný v rozsahu 56 %, a žalovaný naopak bol úspešný v rozsahu 56 % a neúspešný v rozsahu 44 %, zmenil odvolací súd výrok súdu prvej inštancie o trovách štátu tak, že 56 % trov štátu má uhradiť žalobca a 44 % žalovaný.

25. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Trenčíne jednomyseľne.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).